

Çizelge 3 Akıl sağlığı tesislerinde tutulan kişiler için haklar bildirim

Haklar Bildirimi

Haklarınız

Bir akıl sağlığı tesisine getirildiğinizde haklarınızı ve nelerle karşılaşabileceğinizi öğrenmek için aşağıdaki soruları ve yanıtları okumalısınız.

Akıl sağlığı tesisine geldikten sonra ne olur?

Akıl sağlığı tesisine gelmenizden sonraki 12 saat içinde tesisin bir doktorunun sizi görmesi gerekir.

Halihazırda gönüllü bir hasta olarak akıl sağlığı tesisinde bulunuyorsanız ve şimdi size kendi iradenize karşı tesiste tutulacağınız söylendiyse, burada tutulmanıza ilişkin kararın verilmesinden sonraki 12 saat içinde tesisin bir doktorunun sizi görmesi gerekir.

İstemediğim halde ne zaman akıl sağlığı tesisinde tutulabilirim?

Tesisin bir doktoru size akıl hastası (mentally ill person) veya akli yönden dengesiz bir kişi (mentally disordered person) şeklinde rapor vermişse, kendi isteğinize aykırı olarak bir akıl sağlığı tesisinde tutulabilirsiniz. Akıl hastası veya akli yönden dengesiz bir kişi olup olmadığınıza doktor karar verecektir.

Akıl hastası kişi, akıl hastalığı olan ve kendisinin veya başkalarının güvenliği için akıl sağlığı tesisinde tutulması gereken kişidir. Akli yönden dengesiz bir kişi ise, davranışları nedeniyle kendi güvenliği veya başkalarının güvenliği için kısa bir süre akıl sağlığı tesisinde tutulması gereken kişidir.

Kurum, en azından bir başka doktor daha size akıl hastası veya akli yönden dengesiz bir kişi teşhisi koymadıkça sizi kendi iradenize aykırı olarak tutmayı sürdüremez. Sizi gören doktorlardan en az birinin psikiyatrist olması gerekir.

Kendi irademe aykırı olarak akıl sağlığı tesisinde ne kadar tutulabilirim?

Akli yönden dengesiz bir kişi olduğunuz teşhisi konulursa, bir akıl sağlığı tesisinde sadece en fazla 3 GÜN tutulabilirsiniz (hafta sonları ve resmi tatiller bu süre içinde sayılmaz). Bu süre içinde bir doktorun en az her 24 saate bir sizi görmesi gerekir. Akli yönden dengesiz bir kişi olarak herhangi bir ay içerisinde 3 defadan fazla tutulamazsınız.

Size akıl hastası teşhisi konduysa, size ne olacağına karar vermek üzere bir akıl sağlığı incelemesi yapacak olan Akıl Sağlığı İnceleme Kurulu'nu (Mental Health Review Tribunal) görünceye kadar akıl sağlığı tesisinde tutulacaksınız.

Akıl sağlığı tesisinden nasıl çıkabilirim?

Siz, bir arkadaşınız veya bir akrabanız, her zaman, bir tıbbi amir (medical superintendent) veya bir başka tıbbi yetkiliden çıkarılmanızı isteyebilir. Akıl hastası veya akli yönden dengesiz bir kişi değilseniz veya tıbbi amir ya da başka bir tıbbi yetkili sizin için başka bir uygun bakımın makul bir çerçevede mevcut olduğunu düşünürse, çıkarılmanız gerekmektedir.

Siz veya çıkarılmanızı isteyen bir başka kişi, bir tıbbi amir (medical superintendent) veya bir başka tıbbi yetkilinin çıkarılmanızı reddi kararına, Akıl Sağlığı İnceleme Kurulu'nda (Mental Health Review Tribunal) itiraz edebilirsiniz.

Kendi irademe karşı tedavi edilebilir miyim?

Tesis görevlileri, siz istemerseniz de size, hastalığınız için veya yaşamınızı kurtarmak ya da sağlığınıza yönelik ciddi bir hasarı önlemek için, uygun tıbbi tedavi uygulayabilir. Sorarsanız, tesis görevlileri tıbbi tedavinizin ne olduğunu size söylemek zorundadır. Size, aşırı veya uygun olmayan ilaçlar verilemez.

Eğer sağlığınıza kavuşmanız için ameliyat gerekiyor ve siz buna rıza göstermiyorsanız, sizin bakımınızdan sorumlu bir kişi ve Sağlık Bakanlığı Müsteşarı'nın (Secretary of the Ministry of Health) onayı ile ameliyat edilebilirsiniz.

İstemediğim halde bana elektrokonvülsif terapi (ECT) verilebilir mi?

Evet, ancak bu, sadece Akıl Sağlığı İnceleme Kurulu bir duruşmada bunun gerekli veya güvenliğinizi ya da esenliğiniz için arzu edilir olduğuna karar verirse, yapılır. O duruşmaya katılma hakkınız vardır.

Daha fazla bilgi

Akıl sağlığı soruşturmaları ve bir soruşturma sonunda iradenize aykırı olarak bir akıl sağlığı tesisinde ne zaman tutulabileceğiniz konularında bilgi edinmek için aşağıdaki soruları ve yanıtları okumalısınız.

Akıl sağlığı soruşturması ne zaman yapılır?

Akıl sağlığı soruşturması, akıl hastası olduğunuz için kendi iradenize aykırı olarak bir akıl sağlığı tesisinde tutulmanıza dair karar verildikten sonra mümkün olan en kısa zamanda yapılmalıdır.

Akıl sağlığı soruşturmasında ne olur?

Akıl Sağlığı İnceleme Kurulu, akıl hastası olup olmadığınızı karar verecektir.

Akıl Sağlığı İnceleme Kurulu akıl hastası olmadığınızı karar verirse, akıl sağlığı tesisinden çıkarılmanız gerekir.

Akıl Sağlığı İnceleme Kurulu akıl hastası olduğunuza karar verirse, Akıl Sağlığı İnceleme Kurulu size ne olacağına da karar verecektir. Bakım ve tedavinin etkili olarak sağlanabileceği en az kısıtlayıcı ortam göz önüne alınmalıdır. Akıl Sağlığı İnceleme Kurulu, sizin bir akıl sağlığı tesisinde, (3 ayı geçmeyecek) belirli bir süre ZORUNLU HASTA (INVOLUNTARY PATIENT) olarak tutulmanıza karar verebilir veya Akıl Sağlığı İnceleme Kurulu akıl sağlığı tesisinden çıkarılmanıza karar verebilir. Çıkarılırsanız, Akıl Sağlığı İnceleme Kurulu, çıkarılmanızdan sonra belirli bir tedavi görmeyi gerektirecek bir toplum tedavi kararı da verebilir.

Akıl Sağlığı İnceleme Kurulu, sizin yararınıza olduğunu düşünürse, soruşturmayı 14 günü geçmeyecek şekilde erteleyebilir.

Akıl Sağlığı İnceleme Kurulu sizin zorunlu bir hasta olarak akıl sağlığı tesisinde kalmanıza karar verirse, Akıl Sağlığı İnceleme Kurulu ayrıca kendi mali işlerinizi de yürütüp yürütemeyeceğinize karar vermek zorundadır. Akıl Sağlığı İnceleme Kurulu bunu yapabileceğinize ikna olmazsa, işlerinizin 2009 NSW Yediemin ve Koruyucu Yasası (NSW Trustee and Guardian Act 2009) kapsamında yürütülmesine karar verilmelidir.

Akıl sağlığı soruşturmasındaki haklarım nelerdir?

Akıl Sağlığı İnceleme Kurulu'na ne istediğinizi söyleyebilirsiniz veya ne istediğinizi avukatınıza söyletebilirsiniz. Günlük giysiler giyebilir, bir tercümanın yardımını alabilir ve soruşturma hakkında görevli bakıcınıza veya esas bakıcınız olan herhangi bir kişiye, akrabalarınıza ve arkadaşlarınıza bilgi verilmesini sağlayabilirsiniz. Tıbbi kayıtlarınızı görmek için başvurabilirsiniz.

Zorunlu hastaysam buna itiraz haklarım nelerdir?

Siz (veya bir bakıcınız, arkadaşınız veya akrabanız) tıbbi amirden veya başka bir tıbbi yetkiliden sizi taburcu etmesini her zaman isteyebilir. Tıbbi amir veya tıbbi yetkili bunu reddederse veya isteğinize 3 iş günü içinde yanıt vermezse, siz (veya bir bakıcınız, arkadaşınız veya akrabanız), Akıl Sağlığı İnceleme Kurulu'na itirazda bulunabilirsiniz.

İtiraz haklarınızı belirten bir bildirim size verilecektir.

Zorunlu hasta olma kararında belirtilen sürenin sonuna yaklaştığımda ne olur?

Karar son bulmadan önce kurumun tıbbi görevlileri koşullarınızı gözden geçirir ve akıl sağlığı tesisi sizi taburcu edebilir veya yeniden bir karar çıkarılması için Akıl Sağlığı İnceleme Kurulu'na başvuruda bulunabilir.

Kurul, akıl hastası olmadığınızı karar verirse veya başka bir bakımın daha uygun ve makul bir çerçevede mevcut olduğunu düşünürse, sizi akıl sağlığı tesisinden çıkarmak zorundadır.

Kimden yardım isteyebilirim?

Herhangi bir tesis görevlisinden, sosyal görevliden, doktordan, resmi ziyaretçiden, din görevlisinden, kendi avukatınızdan veya Akıl Sağlığı Savunmanlık Servisi'nden (Mental Health Advocacy Service) yardım isteyebilirsiniz. Akıl Sağlığı Savunmanlık Servisi'nin telefon numarası şudur: 02 9745 4277

Resmi ziyaretçi görebilir miyim?

Herhangi bir tesis görevlisine resmi bir ziyaretçi ile görüşüp görüşemeyeceğinizi sorabilirsiniz. Görevli, resmi bir ziyaretçinin ziyaretini organize edecektir.

Bir arkadaş veya akrabamdan benim adıma hareket etmesini isteyebilir miyim?

Akıl sağlığı tesisindeyken, sizin asıl bakıcınız olan kişi dâhil en fazla 2 kişiyi görevli bakıcınız olarak atayabilirsiniz. Görevli bakıcınız veya asıl bakıcınız olan herhangi bir kişi sizin adınıza bilgi isteyebilir ve akıl sağlığı soruşturmasına bağlı olarak akıl sağlığı tesisinde tutulmanız, başka bir yere aktarılmanız veya taburcu edilmeniz ve önerilen özel akıl sağlığı tedavileri ya da ameliyatlar konularında bilgilendirilecektir. Siz ve görevli bakıcınız veya asıl bakıcınız olan herhangi biri, taburcu edilerseniz, bunu izleyen bakıma ilişkin olarak bilgilendirilme hakkına da sahiptir.